

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/46/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5120210682
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tichý
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5120210682.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tichého a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Vladimíra Topoľančíka, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX, právne zastúpený: Advokátska kancelária BURIK s.r.o., so sídlom Námestie Svetozára Hurbana Vajanského 2, 036 01 Martin, IČO 52 804 364, proti žalovanému: Slovenská republika – zast. Generálna prokuratúra SR, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, IČO: 00 166 481, o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným trestným stíhaním vo výške 3.000,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 25C/76/2020 - 240 zo dňa 13.07.2022, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Rozsudok prvej inštancie sa opiera o ustanovenia § 1 až 6 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“).

1.1. Súd prvej inštancie v prvom rade uviedol, že uznesením Okresného riaditeľstva policajného zboru Slovenskej republiky Čadca, Obvodného oddelenia Policajného zboru Kysucké Nové Mesto pod č.k. ČVS: ORP-502/KM-CA-2015 zo dňa 16.06.2015, bolo voči osobe žalobcu vznesené obvinenie pre prečin „Ublíženie na zdraví“ v zmysle § 156 ods. 1 Trestného zákona a prečin „Výtržníctvo“ v zmysle § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pretože na podklade zistených skutočností bol dostatočne odôvodnený záver, že sa žalobca dopustil konania opísaného v uvedenom uznesení. Predmetné uznesenie pod č.k. ČVS: ORP-502/KM-CA-2015 zo dňa 16.06.2015, bolo žalobcovi doručené dňa 30.6.2018.

1.2. K predmetu veci súd prvej inštancie uviedol, že žalobca voči vyššie uvedenému uzneseniu nepodal opravný prostriedok - sťažnosť, podľa tvrdenia žalobcu z dôvodu, že je laik, nevedel, aké dôsledky to bude mať a bol v strese z toho, čo sa okolo neho dialo, a že žalobca od samého začiatku vedel, že skutok, ktorý mu je kladený za vinu, spáchal jeho známy/kamarát E. F. (ktorý nebol blízkou osobou), ktorú osobu páchatel'a žalobca dobre poznal a aj napriek uvedenému neuviedol v rámci trestného konania túto osobu páchatel'a z neznámeho dôvodu (resp. z dôvodu, že osobu E. F. ako kamaráta nechcel udať). Až rozsudkom Okresného súdu Žilina č.k. 28T/30/2016-444 zo dňa 12.12.2019, ktorý rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 13.12.2019 bol žalobca spod obžaloby oslobodený, a to po 4 a pol roku.

1.3. Súd prvej inštancie konštatoval, že nárok na náhradu škody (majetkovej či nemajetkovej ujmy) spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania (ktoré neskončilo právoplatným odsúdením)

predpokladá skutočnosť, že trestné stíhanie bolo voči osobe žalobcu (obžalovanému) zastavené alebo že bol spod obžaloby oslobodený. Inak povedané, že za ústavne konformný treba považovať výklad, podľa ktorého výkladu v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, je rozhodujúci výsledok trestného konania.

1.4. Súd prvej inštancie zdôraznil, že v zmysle § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. právo podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

1.5. Uviedol, že nepovažoval za sporné, že žalobca nepodal opravný prostriedok – sťažnosť proti uzneseniu Okresného riaditeľstva policajného zboru Slovenskej republiky Čadca, Obvodného oddelenia Policajného zboru Kysucké Nové Mesto pod č.k. ČVS: ORP-502/KM-CA-2015 zo dňa 16.06.2015, ktorým uznesením bolo začaté trestné stíhanie voči osobe žalobcu z prezentovaného dôvodu, že je laik, nevedel, aké dôsledky to bude mať a bol v strese z toho, čo sa okolo neho dialo. Uviedol, že žalobca od samého začiatku dobre vedel, že skutok, ktorý mu je kladený za vinu, spáchal jeho kamarát E. F., ktorú osobu páchatel'a žalobca dobre poznal a aj napriek uvedenému neuviedol v rámci trestného konania túto osobu ako páchatel'a z neznámeho dôvodu (resp. z dôvodu, že osobu E. F. ako kamaráta nechcel udať), čo mohlo/nemuselo byť tiež dôvodom nepodania opravného prostriedku. Súd prvej inštancie vzhľadom na uvedené dôvody konštatoval, že ich nemožno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle zákonného ustanovenia § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z.

1.6. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobca si v trestnom konaní nepočínal zodpovedne, pretože sa nechránil tým, že nepodal vo veci opravný prostriedok - sťažnosť proti uzneseniu, ale ani počas celého trestného konania neoznačil osobu páchatel'a, ktorú osobu páchatel'a od samého začiatku poznal a v rámci trestného konania vedeného proti jeho osobe, žalobca osobu skutočného páchatel'a kryl.

1.7. Podľa názoru súdu prvej inštancie, ak by žalobca podal opravný prostriedok voči vyššie uvedenému uzneseniu, popísal podrobne známe dôvody, ktoré známe dôvody vylučovali trestnú zodpovednosť žalobcu, označil svedkov (označil páchatel'a, ktorý nie je žalobcovi blízkou osobou), je reálny predpoklad hraničiaci s istotou, že by orgán rozhodujúci o opravnom prostriedku žalobcu zrušil vyššie uvedené uznesenie a trestné stíhanie voči osobe žalobcu v úvode zastavil (bolo by vedené trestné stíhanie voči skutočnému páchatel'ovi).

1.8. V závere svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že skutkový stav a osobu páchatel'a dobre poznala aj manželka žalobcu, ktorá manželka žalobcu bola ochotná od samého začiatku označiť skutočného páchatel'a pred orgánmi činnými v trestnom konaní (s čím nesúhlasil žalobca) a dopomôcť tak k vyšetreniu veci a potrestaniu skutočného páchatel'a trestného činu/činov, ktoré boli kladené žalobcovi od samého začiatku za vinu.

1.9. Súd prvej inštancie záverom uzavrel, že sa nestotožnil ani s tvrdením žalobcu o tom, že sťažnosť voči uzneseniu o začatí trestného stíhania bola „prepiatym formalizmom“.

1.10. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Pretože súd prvej inštancie žalobu zamietol, úspešnou stranou sporu bol žalovaný. S poukazom na uvedené priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Proti predmetnému rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie vytýkajúc súdu prvej inštancie vady podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), h) CSP. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že vyhovie žalobe žalobcu, alternatívne žiadal rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Podľa názoru žalobcu súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, rozhodnutie prvej inštancie je nepreskúmateľné a súd dospel k nesprávnym zisteniam.

2.2. Prvá namietaná skutočnosť sa týkala nevyužitia opravného prostriedku – sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Uviedol, že v konaní bolo nesporné, že sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia nepodal, čo vyplýva aj zo zápisnice z jeho výsluchu zo dňa 28.10.2015, ktorá bola oboznámená z vyšetrovacieho spisu. Z tejto zápisnice však vyplýva aj to, že s obvinením žalobca od začiatku výslovne nesúhlasil, od počiatku tvrdil svoju nevinu a už v rámci prvého výsluchu v prípravnom konaní označil piatich svedkov, ktorí s ním v čase, keď malo dôjsť k spáchaniu trestného činu boli. Orgány činné v trestnom konaní z jeho označených piatich svedkov v prípravnom konaní nevypočuli ani jedného. Po podaní obžaloby súd z týchto navrhovaných svedkov vypočul iba jedného a bez ďalšieho odsúdil žalobcu, čo mu bolo zo strany krajského súdu vytknuté. Ani po zrušujúcom rozhodnutí krajského súdu títo svedkovia vypočutí neboli, bol však oboznámený vyhotovený znalecký posudok z odboru kriminalistickej antropológie, ktorý konštatoval, že s veľmi vysokou pravdepodobnosťou žalobca nie je na video-zázname z miesta činu zachytený, ale jedná sa o celkom inú osobu. Žalobca bol preto oslobodený. Krajský súd však aj napriek tomu zrušil oslobodzujúce rozhodnutie okresného súdu z dôvodu, že neboli vypočutí žalobcom navrhovaní svedkovia. Po ich vypočutí bol žalobca definitívne oslobodený. K vypočutiu svedkov, ktorých označil už v prvom výsluchu pred orgánom činným v trestnom konaní, však došlo až na predposlednom hlavnom pojednávaní dňa 11.06.2019, t. j. takmer o štyri roky, čo v konečnom dôsledku viedlo k oslobodeniu spod obžaloby žalobcu. Tieto skutočnosti vyplývajú z oboznámeného vyšetrovacieho spisu a oboznámeného spisu Okresného súdu Žilina sp. zn. 28T/30/2016.

2.3. Zdôraznil, že oslobodenie spod obžaloby má taký istý význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre jeho nezákonnosť. Iný výklad by odporoval zmyslu právnej úpravy o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z. z..

2.4. Ďalej uviedol, že trvanie na podaní opravného prostriedku sa javí byť prílišným formalizmom, a to primárne z dôvodu, že v prípadoch, pri ktorých je rozhodujúcim meradlom neskorší výsledok trestného konania (ak došlo k zastaveniu trestného stíhania, k oslobodeniu spod obžaloby, alebo k postúpeniu veci inému orgánu, pri ktorých treba vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť ani začaté) aj s poukazom na to, že oslobodenie spod obžaloby má taký istý význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre jeho nezákonnosť, nie je nevyhnutné splnenie podmienky v § 6 ods. 2 prvej vety zákona č. 514/2003 Z. z. formou podania sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia.

2.5. Žalobca má za to, že ak by sa teda aj podmienka podania opravného prostriedku striktno vyžadovala, uvedené úvahy o neefektívnosti podania opravného prostriedku a skutočnosť, že na svojej nevine preukázateľne trval už od počiatku, a označoval svedkov, je potrebné považovať za dôvody osvedčujúce, že sa jedná o prípad hodný osobitného zreteľa podľa poslednej vety § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. K tejto tvrdenej skutočnosti uviedol, že judikatúra ESLP vychádza z toho, že pravidlo vyčerpania opravných prostriedkov vyžaduje, aby sťažovateľ riadne využil tie prostriedky nápravy, ktoré sú dostupné a dostatočné k dosiahnutiu nápravy tvrdených porušení. Sťažovateľ nie je povinný využívať opravné prostriedky, ktoré sú nedostatočné a neefektívne.

2.6. V tejto súvislosti poukázal na nálezy Ústavného súdu Českej republiky, rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, krajského súdu a okresného súdu.

2.7. Žalobca ďalej namietal, že súd prvej inštancie nesprávne z vykonaného dokazovania ustálil, že E. F. mu nebol blízkou osobou. E. F. bol osoba, ktorá je v rodinnom alebo v obdobnom pomere (bratranec, birmovný syn), a ktorého ujmu by pociťoval ako vlastnú. Má za to, že je preto nesporné, že boli blízkymi osobami, čo však nie je podstatné, ak bol žalobca v postavení obvineného. Podstatným je, že sú to orgány činné v trestnom konaní, ktoré majú dokazovať vinu, nie obvinený svoju nevinu a už vôbec obvinený nie je povinný vyhľadávať páchatel'a. Ďalej uviedol, že aj v takom prípade by mal právo nevypovedať, keďže E. F. mu bol blízkou osobou, bol mu ako brat. Žalobca má ďalej za to, že riadne označil svedkov už vo svojej prvej výpovedi, ktorí s ním boli a ktorí videli, že nič nespáchal. Navyše, páchatel'a označila na hlavnom pojednávaní jeho manželka, E. B., ktorú uviedol už v prípravnom konaní.

2.8. Tretia namietaná skutočnosť sa týkala nákladov spojených s uplatnením pohľadávky. Uviedol, že uznesením č.k. 25C/76/2020-187 zo dňa 13.04.2022 v spojení s opravným uznesením súdu prvej inštancie č.k. 25C/76/2020-188 zo dňa 22.04.2022 bol na samostatné konanie vylúčený iba nárok na náhradu škody. Súd prvej inštancie nijakým spôsobom nereflektoval na samostatný nárok spočívajúci

v náhrade nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, nijakým spôsobom neodôvodnil zamietnutie tohto nároku (nakoľko žaloba bola zamietnutá v celom rozsahu).

3. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný. Vo vyjadrení poukázal na svoje predchádzajúce vyjadrenia zo dňa 23.11.2020, 03.03.2021, 18.03.2022 a svoje vyjadrenia na pojednávaní dňa 13.04.2022 a 20.09.2022. Má za to, že rozsudok prvej inštancie je zákonný a vecne správny a neboli splnené podmienky v zmysle § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorých splnenie je potrebné pre uplatnenie nároku, a tiež nebolo preukázané, že by na strane žalobcu išlo o prípad hodný osobitného zreteľa z objektívnych, resp. subjektívnych dôvodov. Uviedol, že rozhodnutie je v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/152/2018 zo dňa 27.10.2021.

4. Žalobca doručil súdu rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1VCdo/2/2022 zo dňa 24.10.2022.

5. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379, § 380 CSP) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) postupom podľa ustanovenia § 219 ods. 3 CSP rozsudok súdu prvej inštancie zrušil podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP a vec vrátil podľa § 391 ods. 1 CSP súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky, ktoré boli vo veci vznesené a týkali sa právneho posúdenia veci.

7. Súd prvej inštancie založil svoje zamietavé rozhodnutie na závere, že žalobca si v trestnom konaní nepočínal zodpovedne, pretože sa nebránil tým, že nepodal vo veci opravný prostriedok - sťažnosť proti uzneseniu v zmysle § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., a ani počas celého trestného konania neoznačil osobu páchatela, ktorú osobu páchatela od samotného začiatku poznal a v rámci trestného konania vedeného proti jeho osobe žalobca osobu skutočného páchatela kryl. Súd prvej inštancie sa nestotožnil tiež s tvrdením žalobcu, že sťažnosť voči uzneseniu o začatí trestného stíhania bola „prepiatym formalizmom“.

8. Primárne odvolací súd uvádza, že právnym posudzovaním veci súd neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné práva účastníka. Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 M Cdo 4/2009).

9. Vo všeobecnosti odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že v zmysle ustanovenia § 380 CSP je viazaný odvolacími dôvodmi (odsek 1) s výnimkou väd týkajúcich sa podmienok konania, na ktoré je povinný prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (odsek 2). Z toho vyplýva, že na iné pochybenia súdu prvej inštancie mimo tých, ktoré namietol odvolateľ v odvolacej lehote, ktoré by inak mohli byť odvolacím dôvodom v zmysle ustanovenia § 365 CSP, prihliadať nemôže, aj keď by takéto pochybenia zistil. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že nevzhladol žiaden nedostatok naplnenia podmienok konania.

10. Odvolací súd uvádza, že zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniel. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania.

11. Na to, aby vznikla právna zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, musia byť splnené určité zákonné podmienky, ktoré sa v právnej teórii i praxi označujú ako predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu. Konkrétne sa jedná o existenciu týchto predpokladov (podmienok):

1. porušenie právnej povinnosti (protiprávny úkon), prípadne právne relevantná udalosť spôsobujúca

škodu (škodná udalosť), 2. nepriaznivý následok protiprávneho úkonu, resp.škodnej udalosti, ktorým je určitá škoda (ujma), 3. príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi porušením právnej povinnosti (protiprávnym úkonom), resp. právne relevantnou udalosťou spôsobujúcou škodu (škodnou udalosťou) a nepriaznivým následkom, teda ujmom (škodou).

12. Odvolací súd sa predovšetkým stotožnil s odvolacou námietkou žalobcu, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil otázku, či je v danom prípade využitie opravného prostriedku – sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia v zmysle § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. potrebné.

13. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že Uznesením Okresného riaditeľstva policajného zboru Slovenskej republiky Čadca, Obvodného oddelenia Policajného zboru Kysucké Nové Mesto pod č.k. ČVS: ORP-502/KM-CA-2015 zo dňa 16.06.2015, bolo voči osobe žalobcu vznesené obvinenie pre prečin „Ublíženie na zdraví“ v zmysle § 156 ods. 1 Trestného zákona a prečin „Výtržníctvo“ v zmysle § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

14. Odvolací súd, vychádzajúc z obsahu spisového materiálu uvádza, že konanie pred súdom bolo začaté podaním obžaloby prokurátorom Okresnej prokuratúry Žilina pod sp.zn. 4Pv/114/15-5511 -15 dňa 11.03.2016 pre prečin ublíženia na zdraví v zmysle § 156 ods. 1 Trestného zákona a prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

15. Ďalej má odvolací súd za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Žilina č.k. 28T/30/2016 – 185 zo dňa 10.08.2017 bol žalobca uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví v zmysle § 156 ods. 1 Trestného zákona a prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a bol žalobcovi uložený peňažný trest vo výmere 500,- eur, pre prípad zmarenia peňažného trestu bol uložený náhradný trest odňatia slobody v trvaní 2 mesiace a iné. Žalobca podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením č.k. 1To/1214/2017 – 221 zo dňa 19.12.2017 zrušil rozsudok Okresného súdu Žilina č.k. 28T/30/2016 – 185 zo dňa 10.08.2017 a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

16. Okresný súd Žilina rozhodol rozsudkom č.k. 28T/30/2016 – 303 zo dňa 04.09.2018 tak, že žalobca bol spod žaloby oslobodený. Okresná prokuratúra podala odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením č.k. 3To/88/2018 – 342 zo dňa 08.01.2019 tak, že rozsudok Okresného súdu Žilina č.k. 28T/30/2016 – 303 zo dňa 04.09.2018 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

17. Z predloženého súdneho spisu odvolací súd zistil, že Okresný súd Žilina rozhodol rozsudkom č.k. 28T/30/2016 – 444 zo dňa 12.12.2019 tak, že žalobca bol spod žaloby oslobodený, nakoľko bolo preukázané, že skutok, ktorý bol žalobcovi kladený za vinu nespáchal. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 13.12.2019.

18. Podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z., ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. Právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

19. Z doslovného výkladu vyššie citovaného zákonného ustanovenia možno právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola spôsobená škoda, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušných orgánov a súčasne náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu opravný prostriedok podľa osobitných predpisov.

20. Odvolací súd prvotne konštatuje, že v posudzovanom prípade je určujúce to, že žalobca bol v trestnom konaní právoplatne oslobodený spod obžaloby, nakoľko bolo preukázané, že skutok, ktorý bol žalobcovi kladený za vinu, nespáchal.

21. S poukazom na skutočnosť, že v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania a skutočnosť, že zákon

č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje právo na náhradu škody v prípade trestného stíhania a so zreteľom na to, že podstata nároku na náhradu škody sa v tomto prípade neviaže na nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného konania, niet pochyb o tom, že zmysel a účel ustanovenia § 6 ods. 1 v spojení s § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovedá taká interpretácia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia na základe podaného riadneho opravného prostriedku má osobitných predpisov, má aj oslobodzujúci rozsudok vydaný z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným.

22. Ťažisko odvolacej námietky žalobcu je v tvrdení, že v danom prípade nebol povinný podať opravný prostriedok - sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia pre úspešne priznanie nároku v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.

23. V súvislosti s námietkou žalobcu uvedenou v odvolaní odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti za škodu podľa vyššie citovaného platného a účinného právneho predpisu. V nadväznosti na uvedené systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospel odvolací súd k záveru, že pokiaľ došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo oslobodenia spod obžaloby, je potrebné z celkového hľadiska konštatovať, že trestné stíhanie bolo nedôvodné a v konečnom dôsledku nezákonné.

24. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1VCdo/2/2022 zo dňa 24.10.2022, ktorý zjednotil, že splnenie podmienky podať riadny opravný prostriedok v zmysle § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. sa nevyžaduje, ak bol žalobca spod obžaloby v trestnom konaní oslobodený. Veľký senát v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že: „podľa doslovného výkladu príslušných ustanovení zákona možno právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom a súčasne náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Avšak sumarizujúc vyššie uvedené právne východiská, zohľadniac predovšetkým skutočnosť, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, že zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje právo na náhradu škody v prípade trestného stíhania a so zreteľom na to, že podstata nároku na náhradu škody sa v tomto prípade neviaže na nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného konania, niet pochyb o tom, že zmyslu a účelu ustanovenia § 6 ods. 1 v spojení s ods. 2 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovedá taká interpretácia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia na základe podaného riadneho opravného prostriedku podľa osobitných predpisov (sťažnosť podľa Trestného poriadku), má aj oslobodzujúci rozsudok vydaný z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. Týmto spôsobom dochádza k rozporu znenia so zmyslom a účelom príslušných ustanovení zákona, o ktorých jednoznačnosti na podklade doposiaľ uvedeného v okolnostiach konkrétnej veci niet pochybností, na základe čoho bolo plne opodstatnené, aby veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu uprednostnil výklad e ratione legis ustanovenia § 6 ods. 2 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. pred jeho doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Dôsledkom tejto interpretácie je potom záver vyslovený v tretej výrokovej vete rozsudku veľkého senátu, že splnenie podmienky podať riadny opravný prostriedok v zmysle § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov sa nevyžaduje, ak bol žalobca spod obžaloby v trestnom konaní oslobodený“.

25. Veľký senát vo svojom rozhodnutí ďalej uviedol: „...všeobecný súd pri svojom rozhodovaní nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchyliť v prípade, ak to vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavou súladného výkladu zákonov a obdobných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, i v týchto prípadoch sa musí vyvarovať svojvšle (arbitrárnosť) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej úvahe (m.m.III. ÚS 72/2010).“

26. S poukazom na vyššie uvedené sa odvolací súd nestotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že v danom prípade bolo potrebné, aby žalobca podal opravný prostriedok - sťažnosť voči uzneseniu o vznesení obvinenia.

27. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 1, 2 CSP).

28. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude vec opätovne prejednať a rozhodnúť aplikujúc pritom právny záver odvolacieho súdu vyjadrený v odôvodnení rozhodnutia ohľadne dôvodnosti priznania nároku v zmysle § 6 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Následne súd prvej inštancie zdôvodní, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, z akých záverov vychádzal a ako ich skutkovo a právne vyhodnotil. Závery, ktoré prijal, primerane vysvetlí, tak aby z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplývala jednostrannosť a ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu a zmyslu.

29. Vo svojom novom rozhodnutí súd prvej inštancie podľa § 396 ods. 1 a 3 CSP a § 262 ods. 1 CSP rozhodne aj o nároku na náhradu trov odvolacieho konania.

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)